

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36019751	IES Antón Alonso Ríos	Tomiño	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación secundaria obrigatoria	Música	3º ESO	2	70

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	5
4.1. Concrecións metodolóxicas	9
4.2. Materiais e recursos didácticos	10
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	10
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	11
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	11
6. Medidas de atención á diversidade	11
7.1. Concreción dos elementos transversais	13
7.2. Actividades complementarias	14
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	14
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	15
9. Outros apartados	16

1. Introducción

A presente programación didáctica está enmarcada no "Decreto 156/2022, do 15 de setembro, polo que se establecen a ordenación e o currículo da educación secundaria obrigatoria na Comunidade Autónoma de Galicia" e o seu obxectivo é desenvolver e adaptar á realidade deste centro a información recollida.

Neste apartado, esta programación remítese, en primeiro lugar, ao recollido na propia introdución do Decreto na materia de Música.

Segundo o recollido no citado decreto, a través da materia de Música na Educación Secundaria preténdese atinxir os seguintes obxectivos: desenvolver a identidade e a recepción cultural; contribuír á autoexpresión a través da creación e da interpretación; crear producións artísticas e coñecer o patrimonio musical e dancístico da Comunidade Autónoma de Galicia.

O instituto Antón Alonso Ríos é o único centro de ensinanza secundaria do concello de Tomiño, polo que acolle practicamente a toda a mocidade tomiñesa, ademais dun certo número de persoas do Rosal e A Guarda que se matriculan, fundamentalmente, nos niveis postobrigatorios.

A contorna na que nos inscribimos é basicamente rural.

O centro imparte ensanzas de ESO, Bacharelato de Ciencias e Tecnoloxía, de Humanidades e Ciencias Sociais, Ciclos Formativos de Grao Medio en Aproveitamento e conservación do ambiente natural e Instalacións de telecomunicacións. Impártense tamén o título de Formación Profesional Básica en Agroxardinería e composicións florais e en Electricidade e electrónica. Nestes últimos anos cursan os seus estudos aproximadamente uns/has 600 alumnos/as.

O centro para o que se desenvolve a presente programación conta cun número significativo de alumnado que participa en actividades musicais da contorna, sendo as máis habituais a banda-escola de música, o conservatorio e as aulas de danza. É por isto, que se debe potenciar os seus coñecementos e animar ao resto da comunidade educativa a participar na actividade cultural da comarca.

A materia de música na educación secundaria artículase en tres bloques: "Escoita e percepción", "Interpretación, improvisación e creación escénica" e "Contextos e culturas". A través dos contidos dos diversos bloques e focalizando na maior parte da materia unha visión práctica da música, trataranse de crear as situacións de aprendizaxe que permitan mellorar as capacidades do alumnado. A realidade do centro e os recursos dispoñíbeis na aula de música permiten un desenvolvemento práctico da materia sen dificultade.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Analizar obras de diferentes épocas e culturas identificando as súas principais características estilísticas e establecendo relacións co seu contexto, para valorar o patrimonio musical e dancístico como fonte de gozo e de enriquecemento persoal.	2-3	3		1-2	3	1		1-2
OBX2 - Explorar as posibilidades expresivas de diferentes técnicas musicais e dancísticas, a través de actividades de improvisación, para incorporalas ao repertorio persoal de recursos e desenvolver un criterio de selección das técnicas máis adecuadas á intención expresiva.	1			2	1-3	1	3	3
OBX3 - Interpretar pezas musicais e dancísticas xestionando adecuadamente as emocións e empregando diversas estratexias e técnicas vocais, corporais ou instrumentais, para ampliar as posibilidades de expresión persoal.	1			2	1-3	1	1	3

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX4 - Crear propostas artístico-musicais, de xeito individual ou grupal, empregando a voz, o corpo, instrumentos musicais e ferramentas tecnolóxicas para potenciar a creatividade e identificar oportunidades de desenvolvemento persoal, social, académico e profesional.	1		3	2	3	1	1-3	3-4
OBX5 - Coñecer, valorar e respectar o patrimonio artístico e musical de Galicia e da contorna, a través das achegas relevantes na cultura e na sociedade galegas, para apreciar a importancia do noso acervo dentro dos procesos de globalización.	1-2	2-3		1	1-3	1	3	1-2-3

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	As voces e os instrumentos	Clasificación das voces. Clasificación xeral dos instrumentos por familias e características.	11	10	X		
2	Historia da música e da danza occidental	Características dos xéneros musicais dos diferentes períodos da historia da música e da danza occidental. Principais composicións musicais de cada período histórico. Compositoras e compositores de cada período da historia da música desde unha perspectiva igualitaria e aberta	33	21	X	X	X
3	Escoita de obras musicais e dancísticas	Análise, descrición e valoración das súas características básicas. Artistas, intérpretes e agrupacións.	33	21	X	X	X
4	Práctica musical	Interpretación, improvisación e creación escénica	12	10		X	
5	A música nos medios audiovisuais e as tecnoloxías dixitais.	Utilización da música no cine, televisión e outros soportes audiovisuais. Software de uso libre para edición básica de audio e notación musical.	11	8			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	As voces e os instrumentos	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Identificar os principais trazos estilísticos de obras musicais e dancísticas de diferentes épocas e culturas, evidenciando unha actitude de apertura, interese e respecto na súa escoita ou no seu visionamento.	Recoñecer as voces e os instrumentos das obras escoitadas	PE	70
CA1.5 - Comentar cun vocabulario apropiado as ideas, sentimentos e emocións propias que nos suxiran as propostas musicais estudadas, a través da audición, do visionamento ou da asistencia a eventos musicais.	Comentar os elementos básicos das audicións de voces e instrumentos		
CA1.4 - Ler partituras sinxelas identificando de forma guiada os elementos básicos da linguaxe musical, con ou sen apoio da audición.	Ser capaz de seguir as partituras das audicións de voces e instrumentos	TI	30

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Voces e instrumentos: clasificación xeral dos instrumentos por familias e características. Agrupacións. - Concertos, actuacións musicais e outras manifestacións artístico-musicais en vivo e rexistradas. - Normas de comportamento básicas na recepción musical e escénica: respecto e valoración. - Estratexias de procura, selección e reelaboración de información fiable, pertinente e de calidade.

UD	Título da UD	Duración
2	Historia da música e da danza occidental	21

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Explicar, con actitude aberta e respectuosa, as funcións desempeñadas por determinadas producións musicais e dancísticas, relacionándoas coas principais características do seu contexto histórico, social e cultural.	Recoñecer as principais funcións da música ao longo dos períodos da historia en relación ao contexto social dos mesmos.	PE	80
CA3.1 - Recoñecer os aspectos comúns de expresións musicais e dancísticas de épocas e culturas anteriores, valorando a súa proxección sobre a música e a danza actuais.	Recoñecer os trazos estilísticos máis importantes da música e danza de cada unha das épocas da historia da música estudadas		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.3 - Expoñer, de forma atenta e respectuosa, as funcións asignadas a determinadas producións musicais e dancísticas, recoñecendo a súa conexión cos aspectos máis importantes do seu contexto histórico, social e cultural.	Recoñecer os feitos históricos e culturais que inflúen nas manifestacións musicais.		
CA3.4 - Identificar as características culturais e sociais, así como os elementos propios da linguaxe musical das obras propostas que constitúen o patrimonio artístico musical galego e da nosa contorna, con actitude de respecto.	Identificar as características básicas das obras propostas		
CA1.5 - Comentar cun vocabulario apropiado as ideas, sentimentos e emocións propias que nos suxiran as propostas musicais estudadas, a través da audición, do visionamento ou da asistencia a eventos musicais.	Comentar de xeito básico as audicións propostas		
CA3.2 - Observar positivamente os aspectos estilísticos básicos de obras musicais e dancísticas en diferentes contextos e momentos históricos, mostrando unha actitude de consideración, atención e apertura na súa recepción, mediante a escoita ou o visionamento destas.	Identificar as características principais de cada un dos períodos estudados	TI	20

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Mitos, estereotipos e roles de xénero transmitidos a través da música e da danza. - Historia da música e da danza occidental: períodos, características, xéneros, voces, instrumentos e agrupacións. - Compositoras e compositores de cada período da historia da música desde unha perspectiva igualitaria e aberta, atendendo á composición na Comunidade Autónoma de Galicia. - Principais composicións musicais de cada período histórico.

UD	Título da UD	Duración
3	Escoita de obras musicais e dancísticas	21

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Identificar os principais trazos estilísticos de obras musicais e dancísticas de diferentes épocas e culturas, evidenciando unha actitude de apertura, interese e respecto na súa escoita ou no seu visionamento.	Recoñecer os trazos estilísticos máis importantes da música e danza das épocas traballadas.		
CA1.3 - Explicar, con actitude aberta e respectuosa, as funcións desempeñadas por determinadas producións musicais e dancísticas, relacionándoas coas principais características do seu contexto histórico, social e cultural.	Identificar os feitos históricos que inflúen nas manifestacións musicais.	PE	75

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.5 - Comentar cun vocabulario apropiado as ideas, sentimentos e emocións propias que nos suxiran as propostas musicais estudadas, a través da audición, do visionamento ou da asistencia a eventos musicais.	Utiliza un vocabulario musical axeitado para expoñer ideas ou sentimentos que suxiren as obras musicais escoitadas.		
CA1.2 - Establecer conexións entre manifestacións musicais e dancísticas de diferentes épocas e culturas, valorando a súa influencia sobre a música e a danza actuais.	Establecer vínculos das características máis importantes e os feitos históricos principais.	TI	25

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Obras musicais e dancísticas: análise, descrición e valoración das súas características básicas. Xéneros da música e da danza. - Concertos, actuacións musicais e outras manifestacións artístico-musicais en vivo e rexistradas. - Normas de comportamento básicas na recepción musical e escénica: respecto e valoración.

UD	Título da UD	Duración
4	Práctica musical	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.4 - Ler partituras sinxelas identificando de forma guiada os elementos básicos da linguaxe musical, con ou sen apoio da audición.	Seguir partituras axeitadas ao nivel do grupo, en clave de sol e identifica o tempo, ritmo, compás e notas, con e sen apoio da audición.		
CA1.6 - Identificar as características culturais e sociais, así como os elementos propios da linguaxe musical das obras propostas que constitúen o patrimonio artístico musical galego e da nosa contorna, con actitude de respecto.	Recoñecer os trazos estilísticos máis importantes da música e danza do patrimonio galiego.		
CA2.1 - Participar, con iniciativa, confianza e creatividade, na exploración de técnicas musicais e dancísticas básicas, por medio de improvisacións pautadas, individuais ou grupais, nas que se empreguen a voz, o corpo, instrumentos musicais ou ferramentas tecnolóxicas.	Participar con acerto nas interpretacións propostas para esta unidade.	TI	100
CA2.2 - Expresar ideas, sentimentos e emocións en actividades pautadas de improvisación, seleccionando as técnicas máis adecuadas de entre as que conforman o repertorio persoal de recursos.	Participar con acerto nas propostas para esta unidade.		
CA2.3 - Relacionar manifestacións musicais e dancísticas de distintos contextos e momentos históricos, recoñecendo a súa influencia sobre a música e a danza actuais.	Establecer vínculos das características máis importantes e os feitos históricos principais.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.4 - Empregar técnicas básicas de interpretación vocal, corporal ou instrumental, aplicando estratexias de memorización e valorando os ensaios como espazos de escoita e de aprendizaxe.	Participar con acerto nas propostas para esta unidade.		
CA2.5 - Interpretar música a través da lectura de partituras do nivel adecuado, recoñecendo a través de guías cada elemento da linguaxe musical, con ou sen apoio da audición.	Interpreta un repertorio de música axeitado ao nivel seguindo a partituta e/ou audición.		
CA2.6 - Interpretar con corrección pezas musicais e dancísticas sinxelas, individuais e grupais, dentro e fóra da aula, xestionando de forma guiada a ansiedade e o medo escénico e mantendo a concentración.	Interpretar as adaptacións das obras propostas deste período.		
CA2.8 - Participar activamente na planificación e na execución de propostas artístico-musicais colaborativas, valorando as achegas do resto dos integrantes do grupo e descubrindo oportunidades de desenvolvemento persoal, social, académico e profesional.	Participar con acerto nas propostas da unidade.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Compositores e compositoras, artistas, intérpretes e agrupacións internacionais, nacionais, rexionais e locais, con especial atención á Comunidade Autónoma de Galicia. - Concertos, actuacións musicais e outras manifestacións artístico-musicais en vivo e rexistradas. - A partitura. Identificación e aplicación de graffías, lectura e escritura musical. - Elementos básicos da linguaxe musical: parámetros do son, intervalos. Tonalidade: escalas musicais, a armadura e os acordes básicos. Texturas. Formas musicais ao longo dos períodos históricos e na actualidade. - Principais xéneros musicais e escénicos do patrimonio cultural, con especial atención á Comunidade Autónoma de Galicia. - Repertorio vocal, instrumental ou corporal individual ou grupal de distintos tipos de música do patrimonio musical propio e doutras culturas. - Técnicas básicas para a interpretación: técnicas vocais, instrumentais e corporais, técnicas de estudo e de control de emocións. - Técnicas de improvisación guiada e libre. - Proxectos musicais e audiovisuais: emprego da voz, do corpo, dos instrumentos musicais, dos medios e das aplicacións tecnolóxicas. - A propiedade intelectual e cultural: formulacións éticas e responsables. Hábitos de consumo musical responsable. - Normas de comportamento e participación en actividades musicais e escénicas.

UD	Título da UD	Duración
5	A música nos medios audiovisuais e as tecnoloxías dixitais.	8

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.5 - Comentar cun vocabulario apropiado as ideas, sentimentos e emocións propias que nos suxiran as propostas musicais estudadas, a través da audición, do visionamento ou da asistencia a eventos musicais.	Utiliza un vocabulario musical axeitado para expoñer ideas ou sentimentos que suxiren as obras musicais escoitadas.	PE	40
CA1.4 - Ler partituras sinxelas identificando de forma guiada os elementos básicos da linguaxe musical, con ou sen apoio da audición.	Segue partituras axeitadas ao nivel do grupo, en clave de sol e identifica o tempo, ritmo, compás e notas, con e sen apoio da audición.	TI	60
CA2.7 - Planificar e desenvolver, con creatividade, propostas artístico-musicais, tanto individuais coma colaborativas, empregando medios musicais e dancísticos, así como ferramentas analóxicas e dixitais.	Utiliza con solvencia ferramentas de software relacionadas coa práctica musical e a investigación (editor de partituras, editor de audio, enciclopedias, bibliotecas online, plataformas musicais).		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Concertos, actuacións musicais e outras manifestacións artístico-musicais en vivo e rexistradas. - Ferramentas dixitais para a recepción musical: diferentes soportes audiovisuais. - Estratexias de procura, selección e reelaboración de información fiable, pertinente e de calidade. - Ferramentas dixitais para a creación musical. Secuenciadores e editores de partituras.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Principios metodolóxicos

Atención individualizada: é un principio metodolóxico esencial e, no caso de música que leva unha práctica individual implícita, debe ser respectado co fin de acadar os obxectivos satisfactoriamente dende a diversidade existente na aula.

Aprendizaxe significativa: leva a construír o coñecemento a partir dos coñecementos previos do alumnado, a modo de andamiaxe. Para isto, será imprescindible levar a cabo unha avaliación inicial efectiva e determinar en cada unidade cales son os coñecementos que posúe o alumnado, para partir deles e crear unha estrutura de coñecemento firme.

Traballo individual e colaborativo: así como o compromiso, o traballo e a práctica individual son esenciais para acadar os obxectivos persoais e desenvolver unha labor satisfactoria dentro do grupo, a colaboración é un principio que rexe gran parte das actividades desta programación. Dende a práctica musical grupal até a adquisición de coñecemento entre iguais, son principios básicos para desenvolver as destrezas necesarias para manexarse nun contexto no que a relación interpersoal prima en moitos aspectos coma o social, o laboral, o familiar...

Interdisciplinariedade: sempre que sexa posíbel aproveitarase o coñecemento doutras materias para complementar a aprendizaxe musical. Como exemplo, o pensamento lóxico-matemático, os coñecementos de historia e xeografía. En definitiva, cada unha das materias funcionan como un ingrediente dentro da formación integral do alumnado.

Globalización: recóllense actividades onde a socialización e a sensibilidade compren un papel esencial, aspectos fundamentais no desenvolvemento das persoas nun mundo globalizado.

Contorna sociocultural: fomentárase a participación do alumnado nas actividades culturais tanto da vila como da contorna. As agrupacións folclóricas, a banda de música e as diversas actividades culturais, xunto coa realización de actividades interdepartamentais, favorecerán o desenvolvemento musical e cultural do alumnado.

Fomento da lectura: a través da recomendación de diversos textos sobre música fomentárase a lectura do alumnado, dinamizando, así mesmo, o uso da biblioteca escolar.

Uso das TIC: o manexo das TIC debe estar totalmente introducido e normalizado entre os discentes, polo que a utilización de distintas aplicacións e dispositivos dixitais relacionados co música axudarán a desenvolver as

habilidades e destrezas dixitais do alumnado.

Ao longo das diferentes unidades empregaranse diversas estratexias metodolóxicas, dependendo da tipoloxía de actividade así como da modalidade grupo/individual.

As principais son:

Aprendizaxe por imitación: o alumnado aprenderá ou resolverá dúbidas repetindo o feito polo/a docente ou compañeiros/as. Este tipo de metodoloxía é común á hora de aprender obras musicais, danzas ou modos de improvisación.

Aprendizaxe por descubrimento guiado: este tipo de aprendizaxe foi desenvolto polo pedagogo Jerome Bruner. Trátase dunha aprendizaxe cun enfoque construtivista no que o alumnado, coa guía da docente, é quen ten que buscar a resolución dos problemas que se lle presentan para a adquisición de novos coñecementos.

Aprendizaxe colaborativa: propia das actividades grupais, na que o alumnado debe aportar o seu coñecemento e traballar en equipo para acadar os obxectivos propostos.

Aprendizaxe baseada en proxectos: neste caso o alumnado traballa arredor dun centro temático coa finalidade de acadar un coñecemento resultante. Afonda na autonomía do alumnado, así como na colaboración e elaboración de estratexias.

Rol do profesor:

O profesor debe actuar como guía na aprendizaxe do alumnado, o que favorecerá a autonomía do mesmo. Presentará con claridade as actividades e as estratexias a seguir e seguirá o proceso de aprendizaxe. Ademais, tratarase de crear un clima de achegamento entre docente e discentes, partindo sempre que se poida dos intereses particulares do alumnado e respectando en todo momento as súas opinións e gustos. A atención individualizada e a adaptación ás características de cada discente xogan un papel esencial na súa actividade lectiva.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación

Material persoal do alumnado: Lapis, goma, bolígrafos, papel pautado, libreta.

Materiais aula funxíbeis: Papel pautado, folios, rotuladores de encerado.

Material non funxíbe: Instrumentos musicais da aula (instrumental Orff, guitarras, baixo, batería, amplificadores, baquetas, piano, teclados, pandeiretas...), encerado pautado, libros de música, aula e recursos E-Dixgal, materiais propios das unidades.

Medios tecnolóxicos e TIC: Ordenadores de cada alumno/a, ordenador do profesorado, proxector, pantalla de proxección, altofalantes, acceso a internet, micrófonos, mesa de mesturas, tarxeta de son, programas informáticos específicos (Musescore, Audacity...).

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Nas primeiras sesións do curso, realizaranse diversas actividades para coñecer os puntos de partida do grupo e individuais. Ademais compilarase información dos informes de anos anteriores, das conversas co resto de profesorado, do contacto co/a titor/a, do Departamento de Orientación e das conversas coa familia, co fin de tomar as medidas necesarias para axustar a proposta de ensino ás necesidades reais, adecuar as ensinanzas ao alumnado e facilitar a progresión adecuada no seu proceso de aprendizaxe, incidindo na obtención de información sobre o grao de desenvolvemento das competencias clave, e para a toma de decisións na programación de aula e adopción das medidas ordinarias ou extraordinarias que se consideren oportunas para cada alumno/a.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	11	33	33	12	11	100
Proba escrita	70	80	75	0	40	63
Táboa de indicadores	30	20	25	100	60	37

Criterios de cualificación:

O aprobado da materia acádase cunha puntuación mínima de 5.

A avaliación final será o resultado da aplicación das seguintes porcentaxes dos tres trimestres:

- 1º Trimestre: (UD 1=11%) + (un tercio da UD 2, que é trasnversal =11%) + (un tercio da UD 3, que é trasnversal =11%) = 33%

- 2º Trimestre: (UD 4=12%) + (un tercio da UD 2, que é trasnversal =11%) + (un tercio da UD 3, que é trasnversal =11%) = 34%

- 3º Trimestre: (UD 5=11%) + (un tercio da UD 2, que é trasnversal =11%) + (un tercio da UD 3, que é trasnversal =11%) = 33%

Cando a nota de cada avaliación ou final dea números con decimáis, se estes están por debaixo de 0.9 tenderase a nota enteira inferior, e se é igual a 0.9 ou están por enriba de 0.9 tenderase a nota enteira superior, por exemplo, se a media é de 7.8 a nota será 7; se a media é 7.9 a nota será 8.

Criterios de recuperación:

O alumnado que acade unha cualificación inferior a 5 realizará probas de recuperación dos contidos teóricos e prácticos da materia non superados.

As novas cualificacións obtidas nas probas de recuperación utilizaranse para facer un novo cálculo da nota correspondente á avaliación final.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Para aprobar a materia pendente de 3º ESO Música, o alumnado terá que entregar en tempo e forma as tarefas que para tal fin figuran no curso "3º ESO MÚSICA Pendentes" na aula virtual do centro e ademais realizar unha ou varias probas escritas. Será necesario acadar unha nota media de 5 para recuperar a materia pendente.

Naqueles casos que se necesite, establecerase daccordo co departamento de orientación, un plan de reforzo e adaptación aos casos de necesidades específicas de apoio educativo e atención á diversidade, adaptando os contidos, os exames e incluso o tempo dado para resolver ditas probas segundo cada caso concreto.

6. Medidas de atención á diversidade

Para a elaboración deste punto, tense en consideración o artigo 52 da Orde 8 setembro 2021 de atención á diversidade.

Terase en conta o tratamento da diversidade do alumnado con respecto aos diferentes ritmos de aprendizaxe, capacidades e motivación que desenvolve cada alumno ou alumna do curso.

O profesorado desenvolverá diferentes estratexias de ensino co fin de facilitar as aprendizaxes das alumnas e os alumnos en función das súas necesidades concretas.

Como vías concretas de actuación podemos sinalar as seguintes:

- Conveniencia da interacción entre o alumnado como factor favorecedor da aprendizaxe.
- Traballo en grupo, alternado co individual pode ser utilizado con diferentes intencións para traballar diferentes niveis de dificultade.
- Utilización da Aprendizaxe Cooperativa e/ou colaborativa.
- Organización e presentación dos contidos de forma interrelacionada con outras áreas dado que facilita a súa xeneralización e aplicación a situacións novas.
- Utilización de materiais didácticos variados e graduais en función da dificultade.
- Maior atención no proceso que no resultado do alumnado.
- Consideración da avaliación como un instrumento ao servizo do proceso de ensino-aprendizaxe, e non como a culminación do mesmo.

Todas estas actuacións levaranse a cabo mediante:

- Introdución-motivación, para favorecer o interese e participación do alumnado na aprendizaxe.
- Diagnóstico de coñecementos previos, que permitan expresar os seus acertos e erros conceptuais.
- Consolidación, para contrastar e establecer relacións entre as novas ideas e as previas do alumnado.
- De ampliación de autonomía, que axuden á adquisición de destrezas relacionadas co aprender a aprender.

A diversidade de coñecementos e habilidades do alumnado de Educación Secundaria está presente en tódas as materias. É frecuente encontrar alumnado que asiste a centros especializados de música e que teñen un nivel de coñecementos superior á media nalgúns dos contidos que integran o currículo de materia.

Sen embargo, non se pode esquecer que a finalidade fundamental do proceso educativo é a construción do coñecemento, e este constrúese a partir de diferentes ritmos de aprendizaxe e, tamén, de diferentes puntos de partida que constitúen a riqueza do proceso.

Calquera alumno ou alumna é diferente de outro/a e, polo tanto, non todo o alumnado do grupo-clase aprende do mesmo xeito nin ao mesmo ritmo. O respecto ao ritmo de traballo, asimilación persoal, habilidades e dificultades individuais ha de estar presente no proceso de ensinanza-aprendizaxe como un elemento fundamental. Esta apreciación leva a considerar a situación particular de cada alumno/a como unha aportación que fai ao proceso, que se organizará tendo en conta esta diversidade.

Hai alumnado que ten máis dificultade no desenvolvemento de determinados contidos ou na realización de certo tipo de actividades. Algúns/has necesitan unha atención máis personalizada do profesorado ou un maior apoio. Hai outros/as para os/as que é preciso propor, nuns casos, actividades de afondamento e noutros, de reforzo. Para dar resposta a esta diversidade, as unidades didácticas das nosas programacións de aula incluírán unha serie de actividades que permitan ao profesorado seleccionar aquelas máis axeitadas en cada caso particular. Así mesmo, o feito de que programemos actividades con distintos agrupamentos, permite a atención individualizada a pequenos grupos ao tempo que outros/as realizan o seu traballo de xeito autónomo.

Non obstante, e a pesar das medidas que se poidan tomar nos distintos niveis de concreción do currículo, hai situacións nas que ditas medidas non son suficientes para dar resposta axeitada a algunhas das necesidades educativas que se presentan. Nestes casos, o profesorado terá que adoptar un conxunto de decisións e medidas pedagóxicas de carácter "extraordinario" e individual, complementarias ás establecidas nos niveis de toma de decisións mencionados. Baixo estas circunstancias aparece o termo "necesidades educativas especiais", que contempla tanto a aquel alumnado que presenta algún tipo de discapacidade de orixe motor, sensorial, psíquico ou múltiple, como o que posúe unha alta capacidade intelectual ou talento específico, en comparación co resto dos seus compañeiros/as. A variedade e diversidade de actividades propostas nas distintas unidades didácticas tamén responderán a esta situación, considerando que en calquera caso, o alumnado debe ser integrado no grupo e a súa diferenza contribuirá a enriquecer o traballo de todos/as.

Alumnado con altas capacidades:

Segundo o establecido na ORDE do 28 de outubro de 1996 pola que se regulan as condicións e o procedemento para flexibiliza-la duración do período de escolarización obrigatoria dos alumnos con necesidades educativas especiais asociadas a condicións persoais de sobredotación intelectual, un alumno poderá ser adiantado un ano durante a etapa de secundaria.

A sobredotación intelectual dun alumno ou alumna deberá ser acreditada mediante a avaliación psicopedagóxica correspondente. Nela deberase prever que a medida de flexibilización do período de escolarización é adecuada para o desenvolvemento do equilibrio persoal e da socialización do alumno ou alumna.

O alumnado con avaliación psicopedagóxica cun resultado de altas capacidades, será motivado mediante a realización de actividades de ampliación no caso de superar as actividades propostas na aula sen problema.

Alumnado con necesidades educativas significativas:

Cando as dificultades son xerais e permanentes levaranse a cabo adaptacións curriculares significativas en colaboración co departamento de orientación do I.E.S.

De cada unha delas quedará constancia no departamento. Enténdese por estas, as que consisten na eliminación de contidos esenciais ou obxectivos xerais e a conseguinte modificación dos respectivos criterios de avaliación.

En canto aos protocolos a aplicar nos casos particulares de ANEAE, serán os seguintes:

Nos casos de TDAH, aplicarase o Protocolo de consenso sobre TDAH na infancia e na adolescencia nos ámbitos educativo e sanitario.

Nos casos de TEA, aplicarase o Protocolo de Tratamento Educativo do Alumnado con Trastorno do Espectro do Autismo (TEA).

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5
ET.1 - Comprensión lectora	X	X	X		X
ET.2 - Creatividade				X	X
ET.3 - Autonomía	X	X	X	X	X
ET.4 - Traballo en equipo, emprendemento social e empresarial				X	X
ET.5 - Igualdade entre sexos	X	X	X	X	X
ET.6 - Consumo responsable: fomento do espírito crítico	X	X	X	X	X
ET.7 - Respeto mutuo: educación emocional e en valores	X	X	X	X	X
ET.8 - Expresión oral e escrita		X		X	X
ET.9 - Competencia dixital e comunicación audiovisual	X	X	X		X

Observacións:

- Comprensión lectora: Traballárase principalmente través dos textos para aprender os contidos teóricos.
- Creatividade: traballárase a través da composición de exercicios e pezas propias de percusión corporal, uso de tecnoloxías, creación de letras, improvisación...
- Autonomía: traballárase de actividades de improvisación, creación de contidos e proxectos propios tanto a nivel individual como grupal.
- Trballo en equipo, emprendemento social e empresarial: Actividades que implican creación de proxectos grupais.
- Igualdade entre sexos: Utilización de obras de diversos estilos e épocas compostas tanto por homes como por mulleres, fomentando especialmente o repertorio composto por mulleres e intérpretes femininas.
- Consumo responsable: fomento do espírito crítico. A través da comprensión dos elementos que conforman a música e dos distintos estilos e xéneros musicais o alumnado conformará unha opinión obxectiva e crítica e isto contribuirá a fomentar un consumo musical responsable
- Respecto mutuo: educación emocional e en valores. Actividades musicais grupais nas que é primordial respectar as producións musicais dos demais e axudarse mutuamente para conseguir un son de conxunto.
- Expresión oral e escrita: A través da redacción de textos explicativos e traballos de exposición oral como por exemplo explicar os parámetros que conforman o son, a forma dunha canción, a importancia do silencio na nosa saúde e nas nosas vidas, etc.
- Competencia dixital e comunicación audiovisual: a través da creación de músicas con ferramentas dixitais e de eventos musicais que engloben non so música e danza, senón tamén propostas audiovisuais que as acompañen, creando así unha performance global.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Actuacións públicas	Colaboración nas celebracións do IES con diferentes actos musicais	X		X

Observacións:

Dende este Departamento, colabórase activamente nas celebracións do IES con diferentes actos musicais: Festa do Magosto, Santa Cecilia (patroa dos músicos), Concerto de Nadal, Festa das Letras Galegas, etc

Ademais, poden xurdir diferentes propostas que son achegadas ao centro ao longo do curso dende distintos colectivos: concertos didácticos, charlas de música, etc que se realizan no horario lectivo, no salón de actos do centro.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado
2. Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favorece a aprendizaxe
3. Conseguiuse motivar para conseguir a súa actividade intelectual e física
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado
5. Tomouse algunha medida curricular para atender ao alumnado con NEAE

6. Tomouse algunha medida organizativa para atender ao alumnado con NEAE
7. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado
8. Usáronse distintos instrumentos de avaliación
9. Dáse un peso real á observación do traballo na aula
10. Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo
11. Como norma xeral fanse explicacións xerais para todo o alumnado
12. Ofrécese a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa
13. Elabóranse actividades de distinta dificultade atendendo á diversidade
14. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar
15. Intercálase o traballo individual e en equipo
16. Poténcianse estratexias de animación á lectura e de comprensión e expresión oral
17. Incorporáanse ás TIC ao proceso de ensinanza-aprendizaxe
18. Préstase atención aos temas transversais vinculados a cada unidade
19. Ofrécese ao alumnado de forma inmediata os resultados das cualificacións
20. Coméntanse co alumnado os erros máis significativos das probas/actividades
21. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus erros
22. As medidas de apoio, reforzo, etc. establécense vinculadas aos criterios

Descrición:

O profesorado avaliará necesariamente os procesos de ensinanza e a súa práctica docente en relación coa adecuación ao alumnado, co logro dos obxectivos e co desenvolvemento das competencias clave. As conclusións extraídas de dita avaliación permitirán deseñar propostas de mellora. A síntese das conclusións extraídas da avaliación formará parte da memoria final do curso.

A través dos indicadores de logro avaliarase o proceso de ensino e a práctica docente. O instrumento de avaliación utilizado será a escala de valoración con catro niveles de consecución e valorarase en función da información recollida no caderno do profesor e a observación na aula. En base aos resultados elaboraranse unhas propostas de mellora que se terán en consideración para reaxustar, se fose necesario, a programación didáctica.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

A programación será obxecto de avaliación en dous ámbitos complementarios:

Nas xuntanzas preceptivas de departamento, nas que se fará un seguimento do cumprimento da programación e se tomará nota das propostas para o seu mellor aproveitamento e para a súa mellora.

Na memoria final de curso, na que si se suxiren cambios que acepte todo o Departamento, deberán ser trasladados á programación do curso seguinte.

A avaliación da programación didáctica realizarase mediante unha escala de Likert cos seguintes indicadores de

logro:

1. As unidades didácticas adecuáronse aos elementos do currículo.
2. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.
3. Asígnase a cada criterio o peso correspondente na cualificación e un mínimo para a superación da materia.
4. Cada criterio foi vinculado a un instrumento para a súa avaliación e este foi axeitado.
5. Cada unidade recolleu os elementos transversais a desenvolver.
6. A secuencia de traballo na aula foi adecuada.
7. Os materiais didácticos utilizados foron adecuados.
8. O plan de avaliación deseñado foi adecuado.
9. A atención á diversidade e alumnado con NEAE foron adecuadas.
10. O desenvolvemento das actividades complementarias e extraescolares previstas foi adecuado.
11. O seguimento e a revisión da programación ao longo do curso foron adecuados.
12. A avaliación da práctica docente e do proceso de ensino-aprendizaxe foi adecuado.
13. A materia contribuíu ao plan de lectura do centro.
14. As TIC integráronse no desenvolvemento da materia.
15. A materia integrouse nos distintos proxectos do centro.

9. Outros apartados